

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI FELADATSOR (II.)

1. FELADAT

Saját ismeretei és Augustus önéletrészletei alapján válaszoljon a szöveget követő kérdésekre!

1. Tizenkilenc éves koromban a magam elhatározásából és a magam költségén hadsereget szerveztem, amelynek segítségével a párturalomtól elnyomott államot felszabadítottam. Ezen a címen a senatus... engem és a consulokat bízott meg azzal, legyen gondunk rá, hogy az állam semmi kárt ne szenvedjen. A nép pedig ugyanebben az évben, miután a háború során mindkét consul elesett, consullá és triumvirré választott az állam ügyeinek rendbehozatalára.

4. Kétszer vonultam be ovációval, háromszor ünnepélyes diadalmenetben, és huszonegyszer kiáltottak ki imperátorrá. A senatus több diadalmenetet is szavazott meg számomra, de én nem fogadtam el. Tizenháromszor voltam consul, mikor ezeket írtam, és harminchétyszer nyertem el a tribunusi hatalmat.

6. ...a senatus és a római nép egyetértőleg azzal bízott meg, hogy korlátlan hatalommal egyedül legyek a törvények és erkölcsök felvigyázója, de én egy olyan tisztséget sem fogadtam el, amelyet őseink szokása ellenére ruháztak rám. Azt, aminek végrehajtására a senatus megkért, tribunusi felhatalmazásom birtokában hajtottam végre. Ebben a hatáskörben magam kértem öt ízben a senatustól hivatali társat, és meg is kaptam.

8. Ötödik consulságom évében a nép és a senatus parancsára növeltem a patrícusok számát. A senatust háromszor is újonnan állítottam össze. Az én kezdeményezésemre hozott új törvényekkel őseinknek sok, a mi korunkból már-már kivesző példáját elevenítettem fel, és én magam is sok mindenben hagytam követendő példát az utódok számára.

13. Ianus kapuját, amelyet őseink akarata szerint csak akkor lehetett zárva tartani, amikor a római nép hatalma alá eső területeken, szárazon és vízen, mindenütt győzelmek árán kivívott béke uralkodik, bár a hagyomány szerint születésem előtt, a város alapításától fogva mindössze kétszer volt zárva, főségem éve alatt a senatus háromszor záratta be.

34. Hatodik és hetedik consulságom idején, miután a polgárháborúnak véget vetettem, a legfőbb hatalom közös egyetértéssel rám ruházott birtokában az állam ügyeinek intézését a magam hatalmából a senatus és a római nép kezébe tettem le. Ezért az érdememért senatusi határozat alapján Augustusnak neveztek.

(Augustus önéletrészlete)

A) Hogyan nevezzük az Augustus által létrehozott uralmi rendszert?

1 pont

.....

B) Mi a **legfontosabb** jellemzője e rendszernek?

1 pont

.....

C) Sorolja fel Augustus tisztségeit!

2 pont

.....

D) Melyik köztársasági cím biztosította Augustus számára a hadsereg feletti törvényes hatalmat?

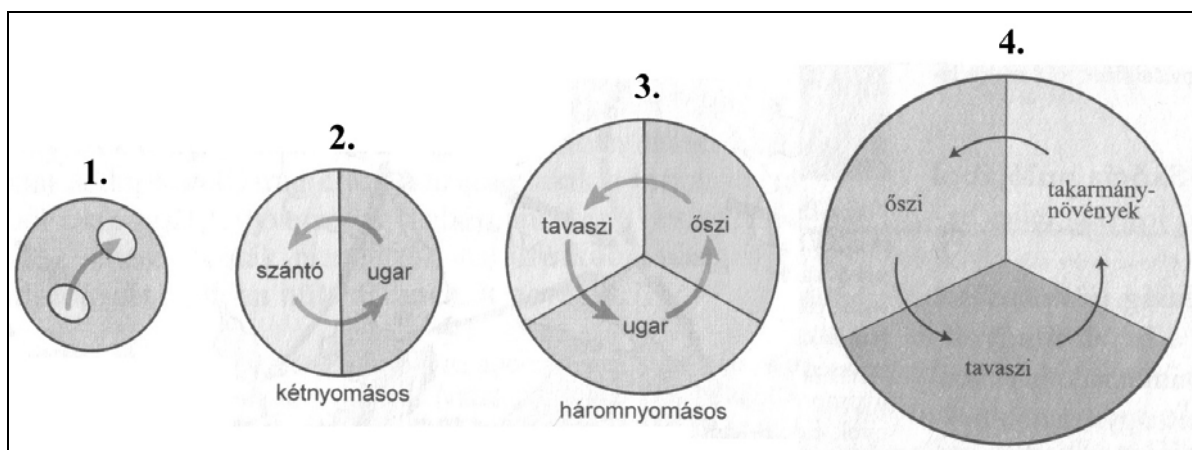
1 pont		

.....

Összesen (5 pont)		

2. FELADAT

A mezőgazdasági művelési módszerek történeti fejlődését mutató ábrák segítségével válaszoljon a kérdésekre!

A) Mi volt az ugar funkciója?

1 pont		

.....

B) Mi tette lehetővé az ugar fokozatos megszűnését?

1 pont		

.....

C) Nevezze meg az 1. és a 4. diagramon ábrázolt mezőgazdasági művelési módszert!

1 pont		

1.:

4.:

D) Mi tette lehetővé a 4. diagramon ábrázolt művelési módszer bevezetését?

1 pont		

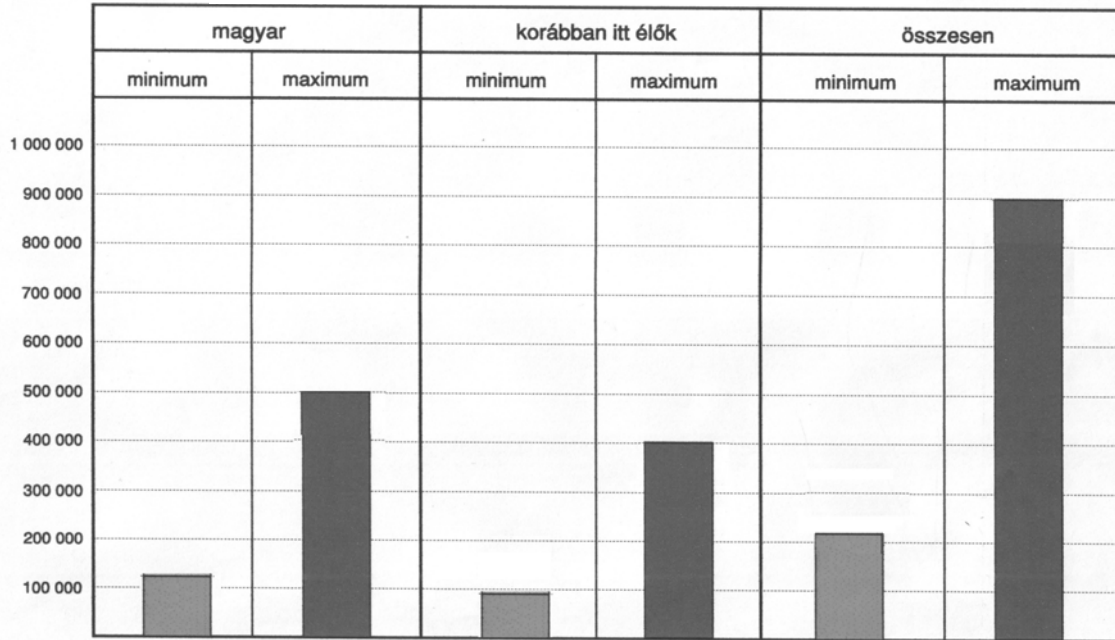
.....

Összesen (5 pont)		

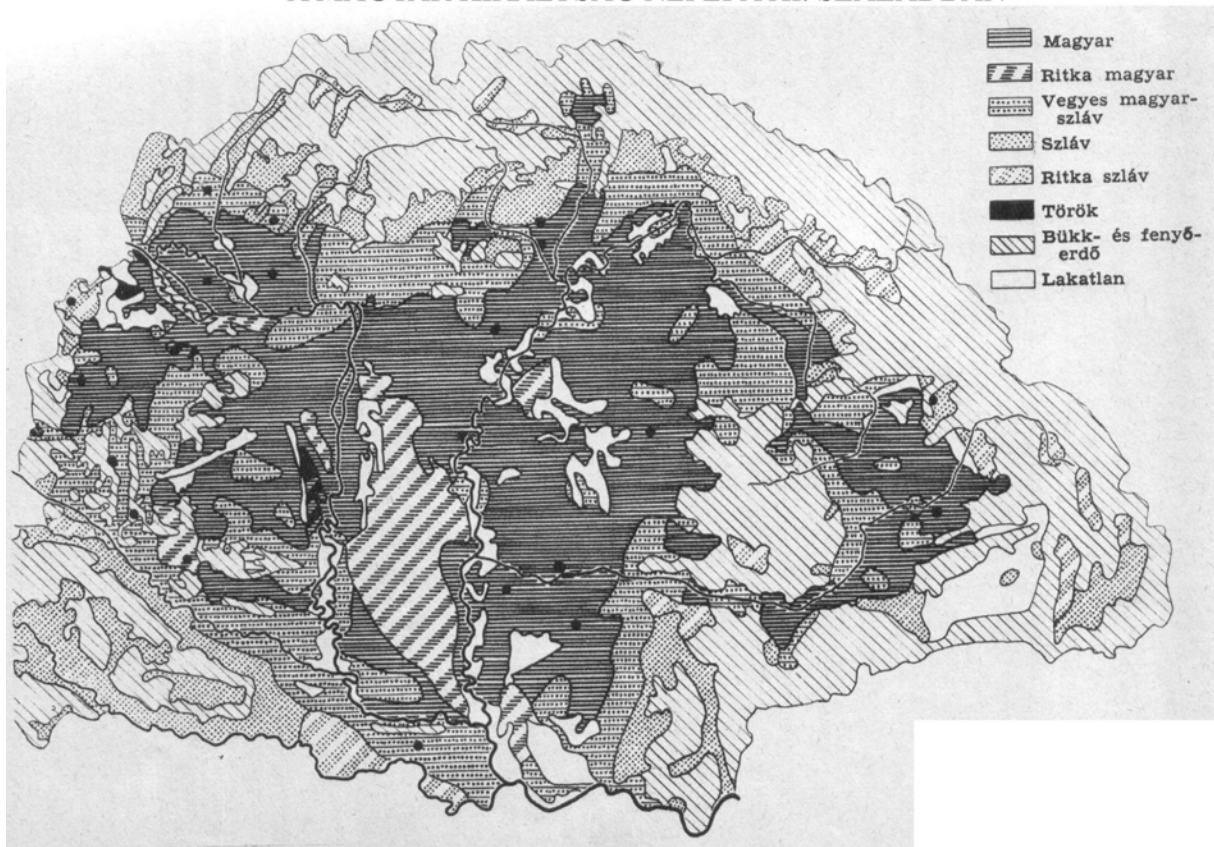
3. FELADAT

A táblázat és a térkép segítségével oldja meg az alábbi feladatokat!

Néesség a honfoglalás korában (a magyar történetírásban előforduló adatok alapján)

A MAGYAR KIRÁLYSÁG NÉPEI A XI. SZÁZADBAN

A) Miben van egyetértés a történészek között a népességszámra vonatkozó adatok tekintetében?

1 pont		

.....

B) Állapítsa meg, **miért eltérőek** a honfoglalás korát kutató demográfiai adatai, megállapításai!

1 pont		

.....

C) Hogyan viszonyulnak egymáshoz a diagram és a térkép adatai? *Húzza alá a helyes választ! Indokolja választát!*

1 pont		

A térkép a diagram adatait
alátámasztja.
cáfolja.

Indoklás:

.....

D) Nevezzen meg **két olyan térképészeti megoldást**, amelyet a térkép alkotója a XI. századi Magyarország etnikai összetételének árnyalt bemutatására használ!

2 pont		

.....

.....

.....

Összesen (5 pont)		

4. FELADAT

Párosítsa össze az azonos időszakhoz köthető egyetemes és magyar történelmi eseményeket!
Írja a számokat a megfelelő betűkhöz!

Egyetemes események

Magyar események

1. Amerikai függetlenségi háború.	A) A török kiűzése Magyarországról.	1 pont		
2. Harmincéves háború.	B) Rákóczi-szabadságharc.	1 pont		
3. A reformáció meghirdetése.	C) Mária Terézia uralkodása.	1 pont		
4. I. Erzsébet angol királynő uralkodása.	D) Bethlen Gábor uralkodása.	1 pont		
5. Spanyol örökösödési háború.	E) A tizenöt éves háború.	1 pont		
6. Dicsőséges forradalom.				

Összesen (5 pont)		

5. FELADAT

A XVIII. század végi francia társadalmi és politikai viszonyokat ábrázoló források segítségével feleljen a kérdésekre!

„Mi kell ahhoz, hogy egy nemzet fennálljon és virágozzék? Az egyének munkája és a közfeladatok ellátása...E munkák tartják fenn a társadalmat. Ki végzi ezeket? A harmadik rend.

A jelenlegi állapotban a közfeladatok négy közismert elnevezés szerint foglalhatók össze: Kard, Talár, Egyház és Kormányzat. Felesleges lenne részletesebben bizonygatni, hogy a harmadik rend végzi el mindeme feladatok tizenkilenc-husadát, mindazt, ami lényegesen fáradságos, s amit a kiváltságos rend nem hajlandó elvégezni. A kiváltságos rendek tagjai csak a hasznot hajtó és megtisztelő állásokat hajlandók betölteni.”
(*Sieyès abbé röpiratából*)

A) Mivel azonosítja Sieyès a nemzetet?

1 pont		

.....

B) Mivel támasztja alá állítását Sieyès?

1 pont		

.....

C) Milyen történelmi helyzetet ábrázol a karikatúra?

1 pont		

.....

D) Alátámasztják-e az alábbi diagramok a forrás és a karikatúra megállapításait? Válaszát aláhúzással jelezze!

2 pont		

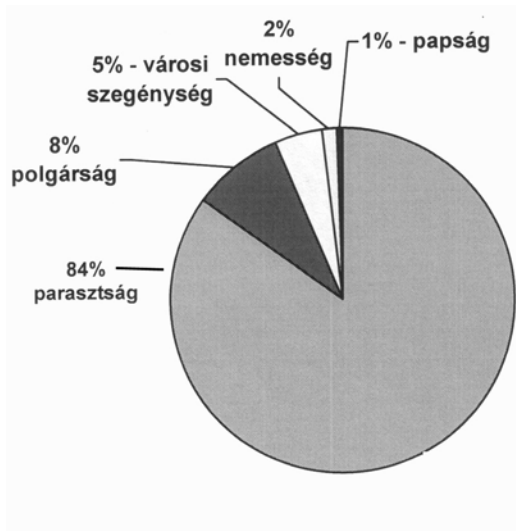
A **diagramok** a forrás és a karikatúra megállapításait
alátámasztják.
cáfolják.

Indoklás:

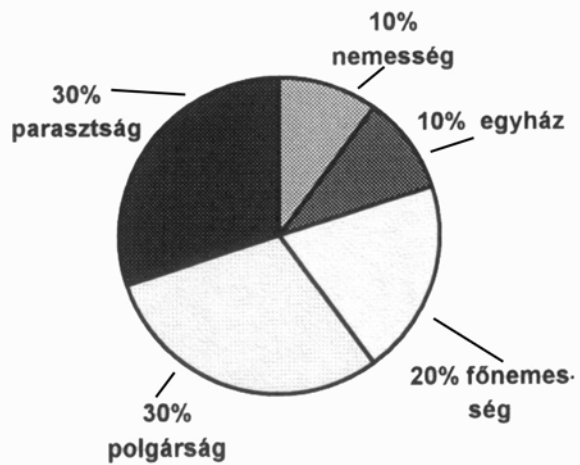
.....

.....

.....

Franciaország társadalmi szerkezete

Földbirtokmegoszlás Franciaországban

Összesen (5 pont)		

6. FELADAT

A napóleoni háborúk jelentős csatáit ábrázoló térkép alapján töltsse ki a táblázatot!

Helységnevé	Lipcse		Austerlitz		Borogyino
Szám		1		3	

Összesen (5 pont)		

7. FELADAT

A forrás segítségével válaszoljon a kérdésekre!

„A királyságból könnyű a zsarnokságba átsiklani, de nem sokkal nehezebb az előkelők uralmából a kevesek párturalmába, s még ennél is könnyebb a népuralomból a lázongásba jutni... Az emberek bűne és hibája idézi elő ... azt, hogy biztosabb és tűrhetőbb, ha a kormányzatot többen tartják kezükben, hogy egyik a másiknak kölcsönösen támogatója legyen, hogy egymást tanítsák és intsék, és ha valamelyik a kelleténél tovább megy, többen legyenek bírák és mesterek szenvedélyének megfékezésére...

Ámde - bármiként ítélessenek is meg az emberek cselekedetei - az Úr mégis azok által egyformán saját művét hajtotta végre, akik a fennhéjázó királyok véres kormánypálcáját összetörték, és tűrhetetlen uralmukat megsemmisítették. Hallják meg ezt a fejedelmek és rettegjenek! Nekünk pedig a legnagyobb mértékben óvakodnunk kell attól, hogy a felsőség tiszteletes méltóságának azt a teljes tekintélyét, amelyet az Úr a legszigorúbb parancsokkal szentesített, még ha méltatlanabbaknál látjuk is, ... megsértsük... Mert ha vannak most a néptől szerezve bizonyos felsőbbiségek, amelyek a királyok önkényének korlátozására vannak felállítva annyira nem vagyok az ellen, hogy ezek kötelességszerűleg közbelépjenek a királyok dühöngő önkényével szemben...”

(Kálvin János A keresztény vallás tanítása)

A) Mely uralkodási forma ellen érvel Kálvin?

1 pont		

.....

B) Miért tartja fontosnak **a szerző**, hogy a kormányzatot többen tartsák kezükben?

1 pont		

.....

C) Ha zsarnokság alakulna ki, kiknek adja meg a jogot az ellenállásra Kálvin?

1 pont		

.....

Összesen (3 pont)		

8. FELADAT

A magyar és az orosz jobbágyfelszabadítás dokumentumaihoz kapcsolódó források alapján válaszoljon a kérdésekre!

IX. tc. Az úrbér és azt pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgáltatások (robot), dézsma és pénzbeli fizetések megszüntetéséről

Az úrbér és azt pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgáltatások (robot), dézsma és pénzbeli fizetések, e törvény kihirdetésétől fogva örökösen megszűnnek.

1. § A törvényhozás a magán földesurak kármentesítését a nemzeti közbecsület védpajzsa alá helyezi.

2. § Ő felsége a magán földesuraknak akkénti kármentesítése iránt, hogy az eddigi úrbéri tartozásokkal felérő tőkeérték részükre a közállomány által hiány nélkül kifizettségük, a legközelebbi országgyűlésnek részletesen kidolgozandó törvényjavaslatot fog magyar minisztériuma által előterjeszteni.
(1848. április 11. áprilisi törvények)

1. A magánföldesúri parasztek és urasági cselédek jobbágyi helyzete örökre megszűnik,

6. A parasztek földdel és egyéb mezőgazdasági birtokterülettel történő ellátását, hasonlóképpen a földesúrnak járó szolgáltatásokat is főként a földesurak és parasztek közötti önkéntes megegyezés szerint állapítják meg ...

Abban az esetben, ha a földesurak és a parasztek között nem jön létre önkéntes megegyezés, a parasztek földellátását és a földért járó szolgáltatások megállapítását pontosan a helyi rendeletek alapján kell eszközölni...

59. Amíg a parasztek az ideiglenes kötelezettség állapotában vannak, a községi bíró köteles: a robottal tartozó parasztekot munkára küldeni;

(II. Sándor cár rendelete a jobbágyok felszabadításáról, 1861)

A) Milyen elképzelések fogalmazódtak meg a jobbágyfelszabadítást illetően a reformkorban?

2 pont

.....
.....

B) Mit jelent a forrásban a „nemzeti közbecsület védpajzsa alá helyezés”?

1 pont

.....

C) Mi a legfőbb különbség a magyar és az orosz kártalanítás között?

1 pont

.....

D) Milyen szintű jogszabály rendezi a kártalanítást ...

1 pont

Magyarországon?

Oroszországban?

Összesen (5pont)

9. FELADAT

Válaszoljon röviden a Hugonnai Vilma életrajzához kapcsolódó kérdésekre!

„Szilassy Györgyné Hugonnai Vilma Jókai Mór lapjában, a »Hon«-ban olvasott egyszer egy cikket Svájc-ról, ahol a nők szabadon tanulhatnak. Pesti leánynevelő intézetben tanult. Sokat olvasott és képezte magát, de amikor a fia 6 éves lett, anyósa a gyerek tanítását is kivette a kezéből. A férje pedig nem értette, miért nem elégedett a felesége a hagyományos nemesasszony-szereppel. A kizárólag férfiakból álló családi tanács engedélyezte számára, hogy tanuljon, de pénzzel nem támogatták. Családi ékszereiből fedezte hat éves tanulmányai költségeit, és pénzügyi megfontolások miatt lett vegetáriánus. 1879-ben végzett, majd a zürichi kórház sebészeti osztályán dolgozott. 1890-ben tért haza.

Magyarországon végzettségét érettséginek minősítették, egyetemi diplomáját nem ismerték el, mert nők nem dolgozhattak orvosként. – Ekkor azt tanácsolták neki, végezze el a bábatanfolyamot, amit nagy alázattal meg is tett. Ezután bábaként kezdett dolgozni. 1884-ben elvált a férjétől, és egész életét az egészségügynek szentelte. Az Országos Nőképző Egyesület iskolájában 6 évig egészségtant adott elő, és a Szabad Líceumban előadásokat tartott. 1895-ben királyi rendelettel lehetővé vált Magyarországon is a nők egyetemi tanulmánya, így 1896. február 10-én újból kérte az uralkodótól zürichi oklevelének elismertetését. Erre 1897. május 14-én kerülhetett sor, amikor Budapesten orvosdoktorrá avatták. Ám ezt megelőzően még három vizsgát kellett letennie ötven éves korában, így végre 1897. május 16-án megkaphatta magyar diplomáját. Átdolgozta Fischer-Dückelmann Anna *A nő mint házi orvos* c. művét (Budapest, 1907) és számos cikket írt hírlapokba a szülésről.”

A) Hogyan fogadta családja az egyetemi tanulmányokkal kapcsolatos elképzeléseit?

1 pont		

.....

B) Miért élt nehéz körülmények között egyetemi tanulmányai ideje alatt?

1 pont		

.....

C) Mivel magyarázható, hogy céljai elérése érdekében nagy áldozatokra és hosszú időre volt szükség?

2 pont		

.....
.....
.....

D) Milyen tényezőknek köszönhette Hugonnai Vilma, hogy végül elérte a célját?

2 pont		

.....
.....

Összesen 6 pont

ÖSSZPONTSZÁM 44 PONT

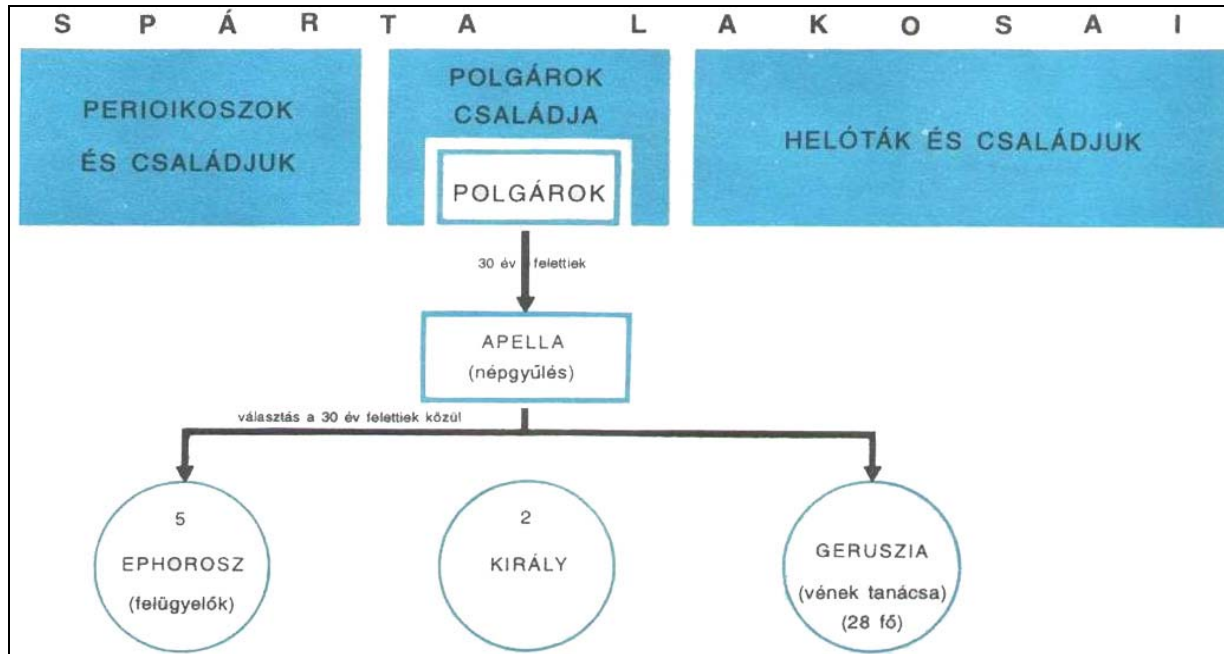

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI FELADATSOR (ESSZÉ)

10. FELADAT (Spárta)

(rövid feladat)

Mutassa be az ábra és a forrásrészlet segítségével a spártai államszervezet működését!

Lükurgosz több újítása közül az első a vének tanácsának felállítása volt. [...] A huszonnyolc vén mindig a királyhoz csatlakozott, ha szembe kellett szállni a demokráciával. Ha a sokaság összegyűlt, véleményét a többiek közül senkinek sem volt szabad elmondania, a nép a vének tanácsa tagjaitól és a királytól előterjesztett javaslat megvitatására volt hivatott. Később [...] a következőkkel egészítette ki a törvényt: ha a nép ferde végzést fogad el, az idősek és a vezetők távoznak, vagyis ne hagyják jóvá, hanem vonuljanak el, és oszlassák szét a népet. [...]

A geruszia [vének tanácsa] tagjait, mint mondtuk, [Lükurgosz] először azok közül választotta ki, akiknek részük volt terve megvalósításában. Később az elhunyt helyébe a hatvan éven felüliek közül azt állította, akit erénye miatt a legkitűnőbbnek ítélték [...].

(Plutarkhosz: Párhuzamos életrajzok – Lükurgosz élete)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 pont		

A Történelmi atlasz *A népvándorlás (III–VI. sz.) térképe*, a mellékelt forrás és saját ismeretei alapján mutassa be és elemezze a Nyugatrómai Birodalom bukásának folyamatát és okait az V. század második felében!

„Orestes fővezér a hadsereg élére állt, kivonult Rómából, hogy az ellenség ellen induljon; megérkezett Ravennába, és ott tartózkodása alatt fiát, Augustulust, császárrá tette. Nepos, amint erről értesült, Dalmáciába menekült, és ott trónfosztottan meghalt.

Miután Orestes a fiát, Augustulust császári trónra emelte, a rugius törzsből való Odoaker, a torcilingusok királya, scirus, herulus és egyéb törzsekből toborzott segédcsapataival elfoglalta Itáliát, megölette fiát, Augustulust megfosztotta a tróntól, és mindössze azzal büntette, hogy a campaniai Lucillus kastélyba száműzte. Így a nyugatrómai birodalom, melynek első császára Octavianus Augustus volt a Város alapításának 709. évében, ezzel az Augustulussal elpusztult, az addigi császárok uralkodásának ötszázhusz éve után. Ezentúl a gótok királyai uralkodtak Rómán és Itálián.”

(Jordanes: *Getica*. Kr.u. VI. század)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16 pont		

A képek segítségével és saját ismeretei felhasználásával mutassa be, hogy milyen alapvető változások következtek be a **városi életmódban!** Válaszában térjen ki arra is, hogy milyen feltételek tették lehetővé a **sportolás tömegessé válását!**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 pont		

A forrásrészletek és a témához tartozó kronológia segítségével elemezze a „keleti kérdés” alakulásának okait, a balkáni válságok mozgatórugóit 1849 és 1890 között!

„...Minthogy végül Sándor cár személyi kapcsolataink alapján véleményem nyilvánítását kérte ... nem térhettem ki tovább... instrukcióm oly értelemben szólott, hogy első kívánságunk fenntartani a nagy monarchiák közötti barátságot, amelynek a forradalommal szemben több veszíteni valójuk van, mint nyerni valójuk az egymás elleni harcban. Ha ez fájdalomkra Oroszország és Ausztria között nem lehetséges, akkor még éppen el tudnánk viselni, hogy barátaink egymással szemben csatákat vesztenek vagy nyernek – azt azonban nem, hogy egyikük oly súlyos sebeket vagy károkat szenvedjen, hogy az veszélyeztesse független és az európai politikába beleszóló nagyhatalmi állását.”

(Bismarck: Gondolatok és visszaemlékezések)

„1. cikkely Abban az esetben, ha az egyik birodalmat mindkét magas szerződő fél várakozása és őszinte kívánsága ellenére Oroszország részéről támadás érné, mindkét magas szerződő fél köteles egymásnak birodalma teljes fegyveres erejével segítséget nyújtani, s ennek megfelelően csakis együttesen és közös megegyezés esetén békét kötni.

2. cikkely Arra az esetre, ha a magas szerződő felek közül valamelyiket egy másik hatalom részéről érné támadás, a másik magas szerződő fél ezennel kötelezi magát, hogy nemcsak nem nyújt segítséget a magas szövetségese ellen támadó félnek, hanem legalábbis jóindulatú semlegességet tanúsít magas szerződő felével szemben. Abban az esetben azonban, ha a támadó hatalom segítséget kap Oroszország részéről, akár aktív együttműködés, akár pedig fegyveres rendszabályok formájában – haladéktalanul életbe lép a teljes katonai segélynyújtásnak a jelen szerződés cikkében vállalt kötelezettsége...”

(A kettős szövetség, 1879)

KRONOLÓGIA

- 1859: Románia létrejötté Havasalföld és Moldva egyesüléséből, névleges török fennhatósággal.
- 1867: Az Osztrák–Magyar Monarchia létrejötté.
- 1871: A Német Császárság kikiáltása.
- 1873: Az ún. három császár szövetsége: Németország, Oroszország és az Osztrák–Magyar Monarchia.
- 1875-76: Sikertelen törökellenes felkelés Bosznia–Hercegovinában majd Bulgáriában.
- 1876: Az autonóm Szerbia hadbalépése és veresége Törökországgal szemben.
- 1877: A budapesti titkos szerződés, Oroszország és a Monarchia semlegességi megállapodása.
- 1877-78: Az orosz–török háború.
- 1878: A San Stefano-i orosz–török béke – a szultán Isztambul kivételével európai területéről lemondott.
- 1878: Anglia és a Monarchia ösztönzésére Oroszország eláll a san-stefano-i megállapodástól.
- 1878: A Berliini kongresszus, új balkáni rendezés.
- 1879: Kettős Szövetség – Németország és az Osztrák–Magyar Monarchia együttműködése.
- 1882: A Kettős szövetséghez csatlakozott Olaszország és 1883-ban Románia.
- 1893: Oroszország–Franciaország katonai szövetsége.
- 1904: Az angol–francia szövetség/Entente Cordiale megalakulása.
- 1907: Az orosz–angol szövetség.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

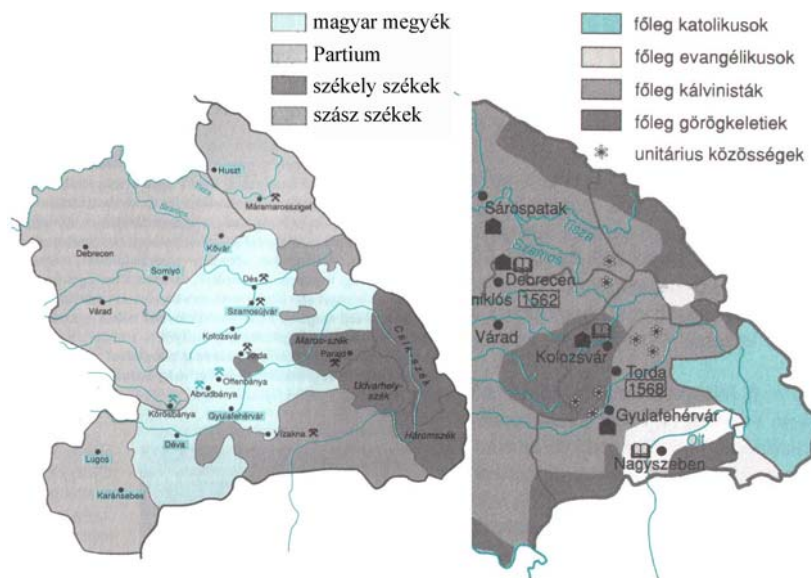
16 pont		

A forrás és a térképek segítségével jellemezze a XVII. századi erdélyi vallási felekezetek egymáshoz való viszonyát! Válaszában arra is térjen ki, hogy milyen tényezők játszottak szerepet a vallási sokszínűség kialakulásában.

„És minthogy mi és fenséges fiunk a vitézlő urak állhatatos kérésére kegyesen beleegyeztünk, hogy kiki tartsa meg azt a hitet, amelyet akar, az új és a régi szertartásokkal, megengedjük, hogy hitük ügyében azt tegyék, ami nekik tetszik, de bárkinek a sérelme nélkül. Az új hit követői ne zaklassák a régi vallást, vagy annak követőin valami módon jogtalanságot ne kövessenek el.”
 (Az 1557-es tordai országgyűlésből)

„Azonkívül mivel a vallás ügyében, különösen az úrvacsora osztásáról állandóan különféle viták, perlekedések, civódások, vélemények voltak a kolozsvári magyar nemzetiségű és a szebeni szász nemzetiségű egyház superintendensei és lelkipásztorai között, az ilyen egyenlenségek megszüntetésére, mindkét fél lelkiismeretének megbékítésére és az ország lakóinak nyugalmaért úgy döntöttek: mostantól kezdve a jövőben mindkét félnek szabadságában áll, hogy akár a kolozsvári, akár a szebeni egyház vallását és felfogását kövesse.”

(Az 1564-es tordai országgyűlésből)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 pont		

A forrás és saját ismeretei felhasználásával mutassa be és elemezze, hogy milyen okok vezettek a Rákóczi-szabadságharc kitöréséhez!

„Ismét felszakadnak a híres magyar nemzet sebei, a nemzet megsértett szabadságának annyiszor mostohán kezelt sebesülése...

Az oly sok nagy mozgalom legfőbb oka most és mindig – az ősi törvények szégyenletes eltörlése ... kieroszakolták a beleegyezést, s az országnak a szabad királyválasztásban oly sok szá-
zadon át csorbítatlan érvényben fennálló arany szabadságát szolgai átváltozással örökletes ki-
rályság képére alakították át. Hogy pedig annál jobban növeljék uralmukat, kikényszerítették
az ország főurai egyetértését, s a saját uralmuk érdekében gyalázatos módon eltörölték ama
nagy Jeruzsálemi Endre király nagyfontosságú törvényét, amely a nemzet dicsőségére magá-
ban foglalta az összes rendek sarkalatos szabadságjogait a mai napig kiható érvénnyel, s örök-
re megadta azt a jogot, hogy törvénytörés esetében szembeszegülhessenek a királyokkal ...

Szomorú látvány, hogy ezt a nemzetet, mely Marsnak ugyancsak híve, most megfosztják hadi
érdemeitől ...s a háttérbe szorított magyar vitézséget páratlanul megcsúfolva egy idegen
népségnek adva prédául olyan nyíltan, hogy alig találni egy-egy erőd élén magyar embert ...

S miután így elvették hazánk fiaitól a felemelkedés lehetőségét, kik száműzöttek őseik
földjén, mi más marad hátra nekik, mint hogy fel-felnyögjenek, hogy idegen igát raktak rájuk
(s ugyan ki tudná ezt elviselni?). Általános a felfordulás az országban; az uralkodás új módja
jelent meg: az ország minden ügyintézését az udvari tanács bitorolja mohón, hogy pusztá
paranccsal önkényesen rendelkezessék; valamint kizárják az ország nemeseit minden
tanácskozásból, s minden, az ország közügyeit érintő ügyben nélkülünk határoznak felettünk.
Mutatja ezt a karlovinci békeszerződésnek nemrég nélkülünk történt megkötése ...

Ezzel szemben ki ne látná az Udvari Kamara önkényuralmát? Az égre csapnak a sirámok, az
isteni gondviseléshez fohászkodnak megbosszulásukért az árvák és özvegyek. Elborzad a
lelkünk az újszerzeményi jog, zsarnoki törekvéseik e műve pusztá említésére is. ...az ország
területének nagy részét elvették törvényes birtokosától, és mellőzve a haza érdemes fiait,
idegeneknek adományozták – csak azért, mert az országból kiszorították a törököt ...

Szégyen elmondani, hogy a fizető képességét teljesen elvesztett népet milyen sokféle kétségbe-
esés gyötri ... Az ország népe még most is széltében hangoztatja, hogy jobb volt a sorsa a hódító
félhold uralma alatt; az meg okmányokból bizonyítható, hogy az osztrákok évenkénti zsarolásai
az ottománoknak fél évszázad alatt teljesített szolgáltatásokat is bőséggel elérik ...”

(II. Rákóczi Ferenc kiáltványából – 1703–04)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16 pont		

Az 1723-as Pragmatica Sanctio a Magyar királyság és a Habsburg-ház viszonyát szabályozta. Ebben a feladatban két történész értékelését olvashatja erről. A szemelvények alapján **foglalja össze a két értékelés közti tartalmi hasonlóságokat és különbségeket!**

„A kompromisszummal biztosítani vélt önállóság és függetlenség így a valóságban csak egészen szűk réteg számára biztosított előnyt, a többség számára nem hozta meg a szabad fejlődés és felemelkedés lehetőségét. Az ország életérdekeire továbbra is szinte korlátlanul a bécsi udvar befolyása s az elmúlt két évszázaddal szemben a különbség csupán annyi, hogy az ország erőforrásainak igénybevételére nem erőszakos úton, hanem az alkotmányos jogok és rendi kiváltságok megtartása mellett történik kísérlet. Az elkövetkező időkben a gyarmati kiszolgáltatottság sötét kora szakad hazánkra, mely minden réteg eleven érdekeibe vág. Éppen ezért, nem egészen egy évszázad alatt, a magyar nemesség nagy többsége újra szembefordult az idegen, elnyomó hatalommal.”

(Mód Aladár: 400 év küzdelem az önálló Magyarországért, Szikra, 1951)

„E törvénycikk kimondták, hogy a Habsburgok női ágon is öröklők Magyarország trónját; továbbá, hogy Magyarország és az osztrák örökös tartományok elválaszthatatlanul össze vannak kapcsolva és egymásnak külső támadással szemben kölcsönös védelemmel tartoznak, a királynak viszont esküt kell tennie, hogy az ország törvényeit megtartja, a rendek kiváltságait megőrzi. A birodalom, az örökös tartományok és Magyarország együttműködésének elkerülhetetlenül felmerülő „közös” ügyei intézésének módját egyébként a törvény általánosságban mozgó, kissé homályos szövege közelebbről nem részletezte. Nem véletlenül. Ezt ugyanis – bár gondolata magyar részről már előzőleg felmerült – az udvar nem tartotta kívánatosnak.”

(Kosáry Domokos 1990)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 pont		

A mellékelt forrásszemelvények és kronológia a magyarországi román és a horvát nemzetiségek követeléseit idézik! Ezek alapján, **valamint saját ismeretei** felhasználásával **elemezze** a magyarországi **nemzetiségek** törekvéseit és viszonyát az 1848-as forradalomhoz! Válaszában térjen ki a kibontakozó ellentétek hátterére, okaira!

KRONOLÓGIA:

1848. május 10–11.	Szlovák nemzeti gyűlés Liptószentmiklóson. Követeléseik: nyelvhasználat és megyei-területi önkormányzat.
1848. május 15–17.	Román parasztok és értelmiségiek gyűlése Balázsfalván, a jobbágysággal kapcsolatos és nemzeti követelések kinyilvánítása.
1848. május 13–15.	Szerb kongresszus Karlócán. Követelése: szerb tartomány létrehozása.
1848. június 10.	A horvát szabor felirata, amely Magyarország összbirodalmi alárendelését követeli.

„A román nemzet a szabadság, az egyenlőség és testvériség elveire támaszkodva nemzeti függetlenségét követeli politikai tekintetben, hogy a maga nevében szerepeljen, hogy a román nemzetnek legyenek tulajdon képviselői az országgyűlésen számához képest aránylagosan, tulajdon hivatalnokai legyenek a közigazgatás, a törvénykezés minden fokán és a katonaságnál ugyanebben az arányban, használhassa a maga nyelvét minden dolgokban, melyek őt illetik, a törvényhozásban éppen úgy, mint a közigazgatásban. Követeli az évenkénti általános nemzeti gyűlést.”

(A balázsfalvi román gyűlés határozataiból)

„A pénzügyek, a had- és kereskedelmi ügyek irányítása az egész császárság felelős ösztöminisztériumát illesse meg. Hogy azonban a tartományi érdekeinket ott kellőképpen képviselve lássuk, Felsőged nevezzen ki ezen országok számára egy ezen országok országgyűlésének felelős államtanácsot a szükséges segédszeméllyel, és ez ellenjegyezze a központi kormány minden ezen királyságokat illető rendelkezését.”

(A horvát szabor felirata 1848. június 10.)

.....

.....

.....

.....

16 pont		

ÖSSZPONTSZÁM 46 PONT		

A TELJES FELADATLAP ÖSSZPONTSZÁMA 90 PONT		